

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa 2401712

Matèria Serveis públics i medi ambient

Assumpte Falta resposta davant de denúncies per olors fortes de la depuradora

RESOLUCIÓ DE CONSIDERACIONS A L'ADMINISTRACIÓ

1 Tramitació de la queixa

El 02/05/2024 registrarem un escrit que identificarem amb el número de queixa 2401712. La persona interessada, representant d'una associació de veïns, presentava una queixa per la demora de l'Ajuntament d'Ontinyent a resoldre les denúncies per les fortes olors que deriven de l'activitat d'una depuradora.

Per això, el 03/05/2024 sol·licitarem a l'ajuntament referit que, en el termini d'un mes, ens enviara un informe sobre este assumpte.

El 05/06/2024 es va registrar en esta institució informe de l'Administració local del qual hem de destacar els aspectes següents:

Les molèsties manifestades pels veïns tenen el seu origen en la depuradora de l'empresa (...) SL. Esta activitat està subjecta al règim d'Autorització Ambiental Integrada (AAI), expedient 126/AAI/CV. Per tant, la competència sobre esta activitat no es municipal, es de la Generalitat Valenciana. Indicar que consta que està en tràmit la revisió de dita AAI.(...).

Vam traslladar esta informació a la persona interessada per si desitjava presentar al·legacions. En la seua resposta, manifesta que continuen patint les fortes olors i sol·liciten la intervenció de l'administració competent.

Els fets que s'han exposat van determinar que, en data 08/07/2024, sol·licitarem a la Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori un informe, que es va aportar en data 15/10/2024 i del qual destaquem:

DECIMONOVENO.- Tras estudio y análisis de las últimas medidas implantadas por la empresa, (sonda de medición en continuo de ácido sulfhídrico en el aire), que constatan la insuficiencia de estas y ante la continuidad en la presentación de quejas por los vecinos, así como, vistos los informes desfavorables emitidos por el Ayuntamiento, en fecha 15 de julio de 2024, se le ha requerido a la mercantil un estudio del sistema de depuración, por una Entidad Colaboradora en materia de Calidad Ambiental (ECMCA), que permita controlar y asegurar un correcto funcionamiento del sistema de depuración, incluida la línea de fangos, así como, el adecuado almacenamiento y gestión de sus residuos.

VIGÉSIMO.- No obstante, en la tramitación en curso de la revisión de la Autorización Ambiental Integrada (AAI) por Mejores Técnicas Disponibles (MTD) en el sector textil, se ha solicitado informe a todos los organismos con competencias en cuanto a olores, incluido

el Ayuntamiento de Onteniente según los artículos 32 al 37 de la Ley 6/2014, de 25 de julio, para que se pronuncien sobre la incorporación dentro del condicionado de la Resolución de las medidas que se consideren oportunas para remediar la problemática puesta de manifiesto.

Una vez se reciban los diferentes informes, se efectuará la toma de decisiones relativa a las condiciones de la nueva resolución, que se aplicarán a partir del momento de la comunicación previa de la adecuación de la actividad a esa resolución.

De cualquier modo, en tanto en cuanto no se resuelvan los expedientes en trámite y siendo que se trata de una instalación existente, por el momento resultan de aplicación los condicionantes de la AAI de 27 de febrero de 2008 y sus posteriores modificaciones, estando sujeta a las actuaciones de vigilancia, inspección y control.

L'informe referit va ser traslladat a la persona representant de l'associació interessada, que va presentar, mitjançant escrit de data 04/11/2024, les al·legacions que va considerar oportunes, i adjuntava un nou registre d'olors de la depuradora.

El 14/11/2024 es realitza una nova petició d'informe a les administracions públiques implicades, en concret a la Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori perquè done resposta als aspectes següents:

- Si s'han rebut els informes dels ajuntaments afectats a què feia referència l'informe de data 15/10/2024. I en cas contrari si, malgrat això, han prosseguit les actuacions.
- Si s'ha rebut la comunicació prèvia de l'adequació de l'activitat.
- Si per mitjà de visita d'inspecció s'ha comprovat que l'activitat complix l'Autorització Ambiental Integrada (AAI) de 27 de febrer de 2008 i les seues posteriors modificacions.
- Si amb motiu dels nous mesuraments aportats per l'associació promotora de la queixa s'ha acordat la realització de noves actuacions.

Ha transcorregut àmpliament el termini establert sense que hàgem rebut l'informe requerit.

2 Conclusions de la investigació

L'objecte de la present queixa, tal com es va definir en la Resolució d'inici d'investigació de data 03/05/2024, és la demora de les administracions públiques responsables a resoldre les molèsties reiteradament denunciades per les fortes olors derivades de l'activitat d'una depuradora.

De l'escrit de queixa i els documents aportats, dels informes emesos per les administracions implicades i de les manifestacions de l'interessat en tràmit d'al·legacions es desprén que:

- Els veïns estan patint reiteradament molèsties per contaminació odorífera derivada de l'activitat d'una depuradora.
- S'està revisant per l'Administració autonòmica l'Autorització Ambiental Integrada de què disposava l'activitat per a la incorporació, dins del condicionat de la resolució, de les mesures que es consideren oportunes per a posar remei a la problemàtica posada de manifest.
- No s'ha remés als interessats cap resolució administrativa.

Després de la investigació que hem dut a terme, concloem que s'han vulnerat els drets de l'associació promotora de la queixa. En concret:

1. S'ha vulnerat el dret a obtenir resposta completa, congruent, motivada, dins d'un termini raonable i amb expressió del règim de recursos que poden interposar-se en contra, en relació amb les denúncies formulades
2. S'ha vulnerat també el dret a la bona administració plasmat en l'article 9 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i en l'article 41 de la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, que obliguen a tractar els assumptes plantejats pels ciutadans en un termini raonable.
3. Igualment, es vulneren els drets al gaudi d'un medi ambient adequat i d'un habitatge digne.

Així, en primer lloc, cal recordar que l'article 9 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana reconeix a les persones interessades el dret que les administracions públiques tracten els assumptes que els afecten en un termini raonable, en el marc del dret a una bona administració. Este dret a la bona administració apareix també plasmat en l'article 41 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea.

La bona administració constituïx un dels principis rectors de l'actuació administrativa i ha d'estar present de manera transversal en tots els àmbits i sectors d'activitat, sense que quede limitat a l'àmbit de les decisions reglades. Constituïx, a més, un dret dels ciutadans que ha de poder exercitar-se de manera real i efectiva, i com a tal dret, pot i ha de ser reclamat dels poders públics competents i és mereixedor de protecció.

En segon lloc, i conseqüència del que s'ha dit abans, cal invocar l'article 21 de la LPACAP, precepte que estableix l'obligació de l'Administració de dictar resolució expressa i notificar-la en tots els procediments siga quina siga la seua forma d'iniciació, resolució que haurà de dictar-se dins del termini màxim que fixe la corresponent normativa reguladora i, en defecte d'això, en el termini màxim de tres mesos. També, l'article 29 de la LPACAP estableix de manera expressa la subjecció de l'activitat administrativa als terminis i termes normativament previstos, obligació que recau tant sobre les autoritats i personal al servei de les administracions públiques com també sobre els interessats en els procediments administratius.

Pel que fa en concret a l'objecte de les denúncies, és cert que en el present procediment ens vam dirigir, en primer lloc, a l'Ajuntament d'Ontinyent i això sobre la base que en l'àmbit local, el Reglament d'activitats molestes, insalubres, nocives i perilloses (RAMINP), derogat només en allò que haja sigut regulat específicament per les comunitats autònomes, definix com a molesta una activitat que produïsca incomoditat per olors, i obliga els ajuntaments a exigir als titulars d'estes activitats l'adopció de mesures per a la seua prevenció i correcció, i estableix una sèrie de cauteles per a evitar estes molèsties, com ara el respecte d'unes distàncies mínimes entre el focus emissor i el nucli de població, una norma de contingut també urbanístic i, per tant, una matèria sobre la qual el municipi, així mateix, és competent.

Així, el fet que l'Ajuntament no tinga atribuïda una competència específica en matèria de gestió de la depuradora no significa que no haja d'intervindre per a buscar una solució al problema d'olors plantejat pels veïns, en exercici de les competències de protecció del medi ambient urbà que té

atribuïdes. Per tant, ha de dirigir-se directament a l'administració que considere competent per a intervindre i fins i tot investigar per si mateixa, o en col·laboració amb unes altres administracions públiques, les causes que produeixen les males olors, amb la finalitat de determinar les mesures que han d'adoptar-se i a qui correspon fer-ho, d'acord amb els principis de col·laboració i cooperació que regixen les relacions entre administracions públiques.

De tota manera, això no va ser obstacle perquè, com s'ha ressenyat, sol·licitàrem informes a la Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori en dates 08/07/2024 i 14/11/2025. Només el primer dels requeriments es va acomplir i a esta institució no li consta que s'hagen adoptat les mesures anunciades per a evitar les males olors que s'estan patint per part de l'associació de veïns.

L'informe remés per l'Administració autonòmica reconeix l'existència d'informes desfavorables emesos per l'Ajuntament i la tramitació d'una revisió de l'Autorització Ambiental Integrada (AAI).

No obstant això, no s'ha oferit cap informació sobre la notificació realitzada a l'associació interessada sobre el curs que s'ha donat als seus escrits de denúncia. Hem de tindre en compte a este efecte que l'associació de veïns, a més de denunciant (article 62.5 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques), és interessada, en el sentit de l'article 4 d'esta mateixa norma procedimental.

En definitiva, com que la promotora de l'expedient posseïx, com a afectada per les males olors i la situació d'insalubritat de l'activitat de la depuradora, la condició d'interessada en les actuacions realitzades per l'Administració, va haver de ser informada de les actuacions que s'estaven realitzant i de les comunicacions, intervencions i trasllat d'expedients a unes altres unitats de la Generalitat Valenciana i de l'Administració local, per tal que poguera conèixer-les i, en cas de discrepància, exercir les accions corresponents en defensa dels seus drets.

Cal recordar que els tribunals de Justícia han declarat amb reiteració que els sorolls i les males olors incidixen perniciosament sobre el dret fonamental a la inviolabilitat del domicili (art. 18.1 de la Constitució) i els drets constitucionals a la protecció de la salut (art. 43), a un medi ambient adequat (art. 45) i a un habitatge digne (art. 47), per la qual cosa resulta totalment ineludible la seua ferma protecció per part dels poders públics.

Com assenyala sobre això la Sentència del Tribunal Suprem núm. 80/2012, de 5 de març:

(...) debe recordarse, como más especialmente representativa de la doctrina del Tribunal Europeo de Derecho Humanos para el presente caso, su ya citada sentencia de 16 de noviembre de 2004 (Moreno Gómez contra España) en cuanto declaró que, conforme al art. 8 del Convenio de Roma, "[e]l individuo tiene derecho al respeto de su domicilio, concebido no solo como el derecho a un simple espacio físico sino también a disfrutar, con toda tranquilidad, de dicho espacio" (apdo. 53); que "[e]l atentar contra el derecho del respeto del domicilio no supone solo una vulneración material y corporal, como la entrada en el domicilio de una persona autorizada, sino también una vulneración inmaterial o incorporeal, como los ruidos, las emisiones, los olores y otras injerencias" (apdo. 53); que "[s]i la vulneración es grave, puede privar a una persona de su derecho al respeto del domicilio puesto que le impide disfrutar del mismo" (apdo. 53); que "[a]unque el artículo 8 tiene fundamentalmente por objeto prevenir al individuo contra las injerencias arbitrarias de los poderes públicos, puede igualmente implicar la adopción por estos de medidas que

traten de respetar los derechos garantizados por este artículo hasta en las relaciones entre los propios individuos" (apdo. 55)

Així mateix, cal destacar que l'art. 17.2 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana disposa que «Tota persona té dret a gaudir d'una vida i un medi ambient segur, sa i ecològicament equilibrat».

En este sentit, cal destacar que l'article 77 de la Llei 6/2014, de 25 de juliol, de prevenció de la contaminació i qualitat ambiental a la Comunitat Valenciana, estableix que:

La conselleria competent en medi ambient, per al supòsit d'autoritzacions ambientals integrades, i l'ajuntament en què s'ubique la instal·lació corresponent, per a la resta d'instruments d'intervenció ambiental previstos en esta llei, seran els òrgans competents per a adoptar les mesures cautelars, així com per a exercir la potestat sancionadora i per a garantir el compliment dels objectius d'esta llei i la normativa bàsica en matèria de prevenció i control integrats de la contaminació, sense perjuí de la competència estatal en esta matèria respecte dels abocaments a conques gestionades per l'Administració General de l'Estat.

Davant del que s'ha exposat, els poders públics han d'actuar per a previndre i corregir la contaminació amb la finalitat de garantir els drets a un medi ambient adequat i a la intimitat en el domicili. Cal recordar que el Tribunal Europeu de Drets Humans va apreciar la vulneració de l'article 8 del Conveni Europeu de Drets Humans, per la falta d'actuació de l'Administració davant de les molèsties que patia un reclamant pels gasos, fums i males olors procedents d'una instal·lació de gestió de residus, situada en les proximitats del seu habitatge, que no tenia llicència.

Els ciutadans que es dirigixen a eixe ajuntament per a sol·licitar informació i la seua intervenció per a corregir les males olors no han de quedar sense resposta.

Conducta de l'Administració

L'article 39.1.a) de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, estableix que «Es considerarà que hi ha falta de col·laboració amb el Síndic de Greuges quan, en els terminis establits per a això, (...) No es facilite la informació o la documentació sol·licitada (...)».

La Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori encara no ha remés a esta institució l'informe requerit amb data 14/11/2024; per tant, ha incomplert el termini legal establert (article 31.2 de la citada Llei 2/2021).

Si la Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori es nega a col·laborar amb el Síndic de Greuges, es farà constar en les resolucions que posen fi al procediment, així com en els informes anuals, especials i extraordinaris que emeta el Síndic de Greuges davant de les Corts Valencianes i, en este cas, s'indicarà també la identitat de les persones responsables.

La persistència en les actituds obstaculitzadores que derive en un comportament hostil o sistemàticament entorpidor de les investigacions dutes a terme pel Síndic de Greuges, donarà lloc

a un informe especial de caràcter monogràfic, en el qual s'identificaran les autoritats i el personal que siguen responsables del que ha succeït.

3 Consideracions a l'Administració

Per tot això, formulem les consideracions següents:

A L'AJUNTAMENT D'ONTINYENT I A LA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, INFRAESTRUCTURES I TERRITORI

1. **RECORDEM EL DEURE LEGAL** de contestar en el termini legalment establert, expressament i motivadament, als escrits que els interessats presenten davant d'eixa administració pública, d'acord amb el que es preveu en l'article 21 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques i la legislació concordant, en el marc del dret a una bona administració.
2. **RECOMANEM** que, si no ho haguera fet ja, emeta una resposta expressa, congruent i motivada als escrits presentats per l'associació de veïns interessada, que aborde i resolga totes i cadascuna de les qüestions que s'hi plantegen, i que li notifique la resolució que s'adopte, amb expressió de les accions que pot exercir en cas de discrepància amb el seu contingut.
3. En este sentit, **RECOMANEM** que adopte, al més prompte possible i amb determinació, totes les mesures que resulten necessàries per a contrastar les denúncies que ha formulat la interessada per les molèsties que patix per les males olors transmeses per l'activitat de referència i la seua situació d'insalubritat, d'acord amb la normativa aplicable.
4. **RECOMANEM** que, si estes molèsties quedaren constatades, adopte totes les mesures que calguen, en el marc de les seues competències, per a pal·liar el problema de contaminació mediambiental que es produïx a conseqüència del funcionament de l'activitat de referència, i que es garantisquen els drets de l'associació promotora de l'expedient a la protecció de la salut, a un habitatge digne i al gaudi del medi ambient sa i equilibrat.
5. **RECORDEM EL DEURE LEGAL** de col·laborar amb el Síndic de Greuges, facilitar-li la informació sol·licitada i contestar a les recomanacions, els suggeriments o els recordatoris de deures legals efectuats.

A LA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, INFRAESTRUCTURES I TERRITORI

6. **RECOMANEM**, així mateix, que, en l'àmbit de les competències que li corresponguen, adopte les mesures necessàries per a investigar els fets denunciats i reaccionar davant d'aquells que queden constatats i que, amb esta finalitat, s'adopten les resolucions administratives que resulten pertinents.

Segons la llei que regula esta institució, les administracions a les quals van dirigides les nostres consideracions estan obligades a enviar-nos, en el termini màxim d'un mes, un informe on manifestaran si accepten estes consideracions. Si les accepten, hauran d'indicar les mesures que adoptaran per a complir-les. Si no les accepten, hauran de justificar la seua resposta.

Finalment, esta Resolució es notificarà a totes les parts i es publicarà en www.elsindic.com/va/actuacions.

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana